

Vägen in – ett motiverande och rehabiliterande förstegsprojekt

Delrapport juni 2012

Sammanfattning

Vägen in är ett kognitivt motiverande förstegsprojekt som vilar på naturunderstödd rehabilitering. Projektet vänder sig till deltagare som är i åldrarna 16 – 64 år och har offentlig försörjning. Deltagarna ska ha en medicinsk problematik utifrån psykiatri eller smärta samt behov av att stärka den egna självbilden för att komma igång med den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

Efter Vägen in när en aktivitetsgrad bedöms finnas på minst 10 timmar per vecka fortsätter den arbetslivsinriktade rehabiliteringen inom den tidigare nationella handlingsplanen.

Deltagarna kommer från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Västerås stads försörjningsstöd. Insatsen är 8 veckor gruppaktivitet i skoglig miljö där kognitiva gruppsamtal ingår samt en kartläggning tillsammans med arbetsförmedlare, som senare håller i den arbetsplatsförlagda praktiken under ytterligare 8 veckor.

Vägen in genomförs med två parallellspår som finansieras av Samordningsförbunden Västerås och Västra Mälardalen. Projektägare är LFC Västerås, Försäkringskassan. Insatsen startade den 27 september 2010 i Västerås.

Rapporten redovisar resultat fram till och med maj 2012.

Resultaten för deltagare som går ut i arbetslivet börjar komma.

De 27 första deltagarna i Vägen in, Västerås är de som kan mätas i dagsläget. Av dessa klarade 19 deltagare (70 %) aktivitetsgraden på 10 timmar per vecka och har fortsatt i den tidigare nationella handlingsplanssamverkan.

Efter programmet har 7 deltagare (37 %) anställning eller studerar och ytterligare 7 deltagare är fortfarande i arbetslivsinriktad rehabilitering i varierande omfattning. Sannolikt är dessa på väg mot ett arbete.

Bakgrund

Vägen in drevs som ett pilotprojekt år 2008 i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i Västmanland. Deltagarna rekryterades från Försäkringskassan och syftet med projektet var att få deltagare med förutsättningar att klara den Nationella handlingsplanssamverkan.

Projektet startade om under hösten 2010 och finansieras nu av samordningsförbundet Västerås.

Det som är nytt i Vägen in jämfört med pilotprojektet är att deltagarna kommer från Arbetsförmedlingen, Socialtjänsten och Försäkringskassan. Deltagarna är ofta aktuella på flera av myndigheterna samtidigt, på grund av regelverk och livssituationer. Inflödet av deltagare från Socialtjänsten kunde genomföras efter dispens utifrån den forskning som bedrivs i Vägen in.

Resultatet från pilotprojektet har väckt intresse så väl inom Sverige som internationellt.

Syftet

Syftet med projektet är att öka rehabiliteringspotentialen hos personer i förvärvsaktiv ålder som annars har stor risk att fastna i utanförskap. Det långsiktiga målet är att deltagarna på sikt ska kunna försörja sig själva.

Genomförande

Vägen in är totalt 16 veckor.

Vägen in startar med 8 veckor naturunderstödd rehabilitering som leds av en arbetsledare från Skogsstyrelsen. Deltagarna träffar den kognitiva terapeuten i grupsamtal samt den arbetsförmedlare som kommer att ansvara för den arbetsplatsförlagda praktiken och uppföljning av denna. Praktikperioden som pågår maximalt 8 veckor startar ofta på en nivå av 4-6 timmar per vecka för att de sista veckorna vara uppe i en aktivitetsgrad på 10 timmar per vecka. Personalen i Nationella handlingsplanen får information av arbetsförmedlaren om de deltagare som bedöms klara 10 timmar per vecka när ca 2 veckor återstår av praktikperioden. Anmälningarna till Vägen in kommer från handläggare på Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunens försörjningsstöd. Remitterande handläggare från försörjningsstöd bjuds in efter genomförd insats i Vägen in till inskrivning och fortsatt planering av den ordinarie Rehabiliteringssamverkan om deltagaren uppnått en aktivitetsgrad på 10 timmar per vecka. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har redan etablerade kontaktvägar.

Under projektets gång har det visat sig värdefullt att få tillgång till boendestöd och hemtjänst för vissa psykiatriska patientgrupper. Kommer personerna upp och igång på morgonen så fungerar ofta dagen. Värdefullt är även en bra kontakt med försörjningsstöd så att ekonomin flyter på, då denna grupp ofta har mycket begränsade ekonomiska resurser.

Under perioden Vägen in varit i drift har det hela tiden skett en metodutveckling. Personalen har uppmärksammat behov som funnits och avhjälpt dessa med att ha en tät kontakt med andra myndigheter.

Målgrupp

Målgruppen är personer som bor i Västerås och har offentligt försörjningsstöd i form av sjukpenning, aktivitetsersättning, sjukersättning, tidsbegränsad sjukersättning (enligt övergångsreglerna), arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd eller försörjningsstöd. Deltagarna ska också ha en bedömd nedsatt funktionsförmåga på grund av psykiska- och/eller fysiska (smärta) besvär.

Fallbeskrivningar

Kvinna född år 1966, ensamstående med tre barn.

Remitterad av Arbetsförmedlingen, försörjd med aktivitetsstöd. Varit utanför arbetsmarknaden de senaste 9 åren.

Diagnos: Kroniska besvär från nacke och skuldror, rygginsufficiens, kronisk lumbago och bipolär sjukdom.

Efter Vägen in vidare till Rehabiliteringssamverkan, där arbetsträningen successivt utökades till 100 %. Nystartjobb beviljat för 100 %-ig tjänst inom äldreomsorgen, ingen övrig anpassning gjord.

Total tid i rehabiliteringen är 16 månader. Vägen in 16 veckor samt maxtid i Rehabiliteringssamverkan d v s 1 år.

Man född år 1986, bor hemma hos sina båda föräldrar.

Remitterad av Försäkringskassan, försörjd med aktivitetsersättning. Aldrig haft något förvärvsarbete, endast korta praktikplatser via skolan.

Diagnos: Aspergers syndrom.

Efter Vägen in vidare till Rehabiliteringssamverkan, där han fick arbetsträna på ett "kontor". Trivdes mycket bra och fick goda vitsord, sökte högskola och blev antagen. Idag studerar han heltid, har ingen offentlig försörjning.

Kvinna född år 67, ensamstående har två barn som bor i familjehem.

Remitterad av socialkontorets handläggare, försörjd med försörjningsstöd. Senaste arbete var en OSA-anställning för 6 år sedan.

Diagnos: värk i axlar och nacke samt generella inlärningssvårigheter.

Fått samtal med arbetspsykolog och det hjälpte henne till högre självinsikt, varför särskola och diagnos.

Efter Vägen in vidare till Rehabiliteringssamverkan, fick behålla sin praktikplats.

Utökning av arbetsträningstiden har skett upptill 20 timmar per vecka.

Efter 1 år i Rehabiliteringssamverkan går hon till en Trygghetsanställning på 50 %.

Kvalitetssäkring

Avstämningssmötet är nödvändigt för att kvalitetssäkra intagningen men ses av många handläggare på Arbetsförmedlingen och Försörjningsstöd som en tidskrävande insats. En rutin har etablerats för att underlätta avstämningssmötet men också för att ta in aktuella medicinska underlag som styrker att Vägen in är en lämplig rehabiliteringsinsats.

Deltagarna får från och med december 2011 inför starten svara på aktuell medicinering, detta för att ytterligare kvalitetssäkra att adekvat behandling pågår utifrån de svar som inkommer på enkäterna för forskningen. Projektet har en psykiatriker på konsultnivå att tillgå vid behov.

Mål

Förutsättning att deltagaren ska komma vidare till den tidigare Nationella handlingsplanssamverkan är att deltagaren ska klara perioden i Vägen in samt uppnå aktivitetsgrad på minst 10 timmar per vecka. Målet är att 70 % av alla som startar insatsen ska komma vidare. Därefter mäts deltagare som går till arbete eller studier, där har projektet målet på 60 %.

Deltagarna medverkar i en forskningsstudie och skattar sig i olika testinstrument som påvisar bl a depression och ångest samt smärta.

En vetenskaplig utvärdering pågår och resultaten börjar påvisa en skillnad i minskade besvär.

Resultatet efter den tidigare Nationella handlingsplanssamverkan låg på ca 30 % åter till arbete eller studier. Utifrån utfallet nedan har vi kunnat se att deltagarna påtagligt ökar sin arbetsförmåga och kan fortsätta rehabiliteras inom ramen för den tidigare nationella handlings samverkan (nu förstärkt samarbete). Detta trots att dessa deltagare stod ännu längre ifrån den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

Resultat fram till och med den 31 maj 2012 redovisas nedan.

Samordningsförbundet Västerås

I dagsläget kan vi mäta de som gick vidare till Rehabiliteringssamverkan och även har fullgjort det möjliga "Rehabiliteringsåret" d v s slutmålet för projektet Vägen in.

27 deltagare har startat Vägen in, 19 deltagare (70 %) klarade aktivitetsgraden på 10 timmar per vecka och nedan visas det slutgiltiga utfallet.

- 2 deltagare 100 % anställning, remisser från AF och Västerås stad, försörjningsstöd
- 2 deltagare 25 % anställning, remisser från Försäkringskassan
- 1 deltagare studerar på Högskolan, remiss från Försäkringskassan
- 1 deltagare kompletterar gymnasieutbildning inför Högskolan, remiss från Försäkringskassan
- 1 deltagare går på Yrkesakademin – där anställning ingår i planeringen, remiss från Arbetsförmedlingen
- 7 deltagare är fortfarande i rehabilitering och får aktivitetsstöd, remisser från Arbetsförmedlingen 2 st, Försäkringskassan 3 st och Västerås stad, försörjningsstöd 2 st.
- 5 deltagare har avbrutit den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

Sammanfattning

Totalt från starten har 77 deltagare antagits för perioden t o m den 31 maj 2012, av dessa har 39 (51 %) gått vidare till den tidigare nationella handlingsplan. Remisserna kommer från:

- 23 remisser från Arbetsförmedlingen
- 42 från Försäkringskassan
- 12 från Västerås stad/försörjningsstöd

Resultaten har av naturliga skäl vi bara sett början på ännu, hittills ett bra utfall. Den slutliga mätningen görs efter att deltagarna lämnat Vägen in på 16 veckor och ett år efter inskrivning i handlingsplanen.

Utvärdering

Projektet följs kontinuerligt via flera psykometeriska testinstrument som mäter bland annat ångest /depression (HAD) men också upplevd hälsa (EQ5D) samt stämningsläge (PGWB). Uppföljningen av de första 70 deltagarna visar att det sker en tydlig förbättring som, i vissa testinstrument, också är signifikant.

Samverkan och styrgrupp

I vårt projekt Vägen in, sker samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Landstinget Västmanland och kommunerna Västerås stad, Köping, Arboga och Kungsör.

I styrgruppen finns representanter för alla aktörer med personal i projektet. Sammankallande är projektledaren.

Styrgruppen sammanträder var 8:e vecka.

Personalresurser

I projektet (två spår) finns två arbetsledare anställda på 100 resp. 80 %. Två arbetsförmedlare, båda anställda på 100 %. Två kognitiva terapeuter båda anställda på 25 %.

I projektet finns även en projektledare anställd på 100 %.

Arbetsplatsträffar med alla projektmedarbetare sker var 6:e vecka.

Personalen är en mycket viktig länk i hur det motiverande, stödjande och rehabiliterande arbetet går. Arbetsgruppen i Vägen in har hittat sätt att ha tät kontakt allt efter att behovet uppstår. Detta är allt från tidsbokade veckoavstämningar, täta telefon- och e-post kontakter.

Ekonomi

Projektet har en årsbudget på 2 318 000 kronor per spår och år. Budgeten är i balans, kostnaderna kan variera över projektiden eftersom vissa kostnader kommer under olika perioder i projektet.

Spridning och information

Projektet fick forskarbesök från Åbo-akademi den 4 juni 2012.

Vägen in-projektet kommer att medverka på den Nordiska konferensen om arbetslivsinriktad rehabilitering den 12-14 september 2012 i Grenå.

Spridningskonferenser är planerade till den 7 november och den 21 november 2012. Fortlöpande sker information till vården, kommunerna och remitterande personal.

Övrigt

Ett intressant resultat från Alnarp (2012) har vi också fått ta del av. Patientgruppen där har stora likheter med Vägen in. Pågående uppföljning där har visat att deltagarna minskar sina läkarbesök från 30 till 15 på årsbasis efter genomgången rehabiliteringsprocess, detta resultat är under publicering. Utfallet är intressant eftersom varje läkarbesök kan antas kosta landstinget ca 3000 kronor

Ingrid Strandman

Projektägare Områdeschef
LFC Västerås

Catrin Nilsson

Projektledare
Vägen in

Bilaga: Delrapport Vägen in, Västra Mälardalen